

Ю. В. Мігущенко,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Львові

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Y. V. Migushchenko
pHd, Senior Research Fellow,
Regional Branch of the National Institute for Strategic Studies in Lviv

PROBLEMS AND PROSPECTS OF TOURISM DEVELOPMENT OF LVIV REGION

У статті представлена характеристика географічних, економічних, інституціональних, природних та культурних передумов та визначено перспективи реалізації туристично-рекреаційного та природно-ресурсного потенціалу як одного з пріоритетних напрямів розвитку Львівської області.

Виявлено системні перешкоди використанню туристичного потенціалу та розвитку туристичної галузі Львівської області: незадовільний стан туристичних об'єктів, доріг; низький рівень транспортних послуг; недостатність інформаційно-маркетингового забезпечення сфери туризму; недостатність економічних, податкових та фінансово-кредитних стимулів для розвитку туризму, туристично-рекреаційного бізнесу, залучення інвестицій у туристичну галузь; недостатнє забезпечення професійними кадрами в галузі туризму і рекреації.

Визначено чинники, обґрунтовано механізми та напрями підвищення ефективності використання туристичного потенціалу та розвитку сфери туризму Львівської області, які передбачають: довгострокове комплексне науково-обґрунтоване стратегічне програмування та фінансування розвитку туризму і рекреації; рекламно-інформаційне та маркетингове забезпечення туристично-рекреаційної сфери туризму; економічне стимулювання розвитку туризму та рекреації; реалізацію механізмів державно-приватного партнерства та концесійних угод у сфері інфраструктурних та туристичних проєктів; покращення кадрового забезпечення розвитку туристичної галузі та готельного господарства; формування привабливого інвестиційного клімату для реалізації проєктів у сфері туризму та рекреації.

The article presents the characteristics of geographical, economic, institutional, natural and cultural conditions and determined prospects of implementation of the tourism and natural resources as one of the priority areas of Lviv region.

Revealed systemic barriers to use of tourism potential and tourism development of Lviv region: the poor state of tourist facilities, roads; low transport services; lack of information and marketing support of tourism; lack of economic, financial and tax credit incentives for the development of tourism, the tourism business, attracting investment in the tourism industry; insufficient provision of professional staff in the field of tourism and recreation.

Detected factors, justified mechanisms and ways of increasing efficiency and development of tourist potential of tourism Lviv region, which include: a long-term comprehensive evidence-based strategic programming and financing development of tourism and recreation; advertising and marketing information and provide tourism and recreational tourism; economic incentives for the development of tourism and recreation; implementation mechanisms for public-private partnerships and concessions in infrastructure and tourism projects; improve staffing tourism development and hospitality sector; creating an attractive investment climate for projects in tourism and recreation.

Ключові слова: туристичний потенціал, туристична галузь, природні ресурси, економічні, інституціональні та географічні передумови розвитку туризму, проблеми розвитку туристичної галузі Львівської області, інформаційно-маркетингове забезпечення туристичної галузі.

Keywords: tourism potential, tourism industry, natural resources, economic, institutional and geographical preconditions for the development of tourism, the problems of tourism development in Lviv region, information and marketing providing of tourism industry.

Постановка проблеми. Однією із складових національної економіки та одним із основних пріоритетів соціально-економічного розвитку є рекреаційно-туристичний комплекс, який має в Україні унікальні потенційні можливості для свого динамічного розвитку. Як показує світовий досвід, туристична сфера постійно вдосконалюється, стрімко розширюється, є високоприбутковою та ефективною. Туристично-рекреаційний потенціал Львівської області є одним із шляхів розвитку підприємницької діяльності, зменшення рівня безробіття, в т.ч. в сільській місцевості, зростання доходів населення та покращення їх матеріального становища, розвитку сільських територій та зростання потоку грошових коштів до місцевих бюджетів як від витрат туристів.

Перетворення Львівської області на туристичну зону з європейським рівнем сервісу та безпеки принципово змінить обличчя як регіону, так і держави. Регіон має унікальні умови для розвитку туризму та санаторно-курортної галузі : чисельні природні та культурні атракції, мінеральні джерела, різноманітний складний ландшафт. Львівщина має неоціненний лікувально-рекреаційний потенціал, всі умови для розвитку різних видів туризму: рекреаційного, історико-пізнавального, релігійного, спортивного, зеленого, екстремального тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальним та специфічним питанням розвитку туризму та сфери рекреаційних послуг присвячені наукові доробки багатьох вітчизняних вчених. Проте, характеристика шляхів вирішення проблем розвитку туризму окремого регіону, дослідження потенціалу регіональної туристично-рекреаційної сфери представлені саме в працях О. Бейдик, В. Кифяк, О. Колотуха, О. Король, О. Любіцева, М. Мальська, А. Мокляк, Г. Чернова, І. Яковенко.

Дослідження проблематики використання туристичних ресурсів в останні роки привернули увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. В такій площині здійснювали своє дослідження провідні вітчизняні науковці різних спеціальностей – економісти, екологи, географи: М. Борушак, Т. Галушкіна, Б. Данилишин, Н. Зіновчук, Л. Ковальська, Л. Мельник, М. Нудельман, Н. Фоменко, В. Руденко, Т. Ткаченко, Ю. Туниця, Є. Хлобистов, І. Школа та ін.

Формулювання цілей статті. Цілями статті є визначення передумов, виявлення системних проблем та перешкод розвитку туризму у Львівській області з подальшим визначення механізмів та напрямів усунення виявлених проблем.

Виклад основного матеріалу. Львівська область входить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. З огляду на складне історичне минуле та багатовікове співіснування багатьох народів і релігій область володіє значним культурним та туристичним потенціалом. На території Львівської області зосереджено 25% всієї історико-архітектурної спадщини України – близько 4000 пам'яток. Культурний потенціал області формується за рахунок архітектурно-історичних пам'яток національного та місцевого значення, зокрема 794 архітектурні та містобудівні пам'ятки національного значення, 2637 пам'яток місцевого значення та 834 пам'ятки археології, 14 з яких мають статус національних.

Львівська область займає одне з визначних місць у державі за наявністю природно-рекреаційних та лікувально-оздоровчих ресурсів, які представлені лікувальними мінеральними водами (7 типів), лікувальними грязями, озокеритом, на базі яких розвиваються відомі в Україні та за кордоном курорти – м. Трускавець, смт Східниця, м. Моршин, смт Немирів, смт Великий Любінь, смт Шкло.

Південну частину Львівщини займають гірські ландшафти Українських Карпат. На її території знаходяться Національні парки «Сколівські Бескиди» та «Яворівський». В області існує 400 територій і об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема державний природний заповідник «Розточчя», 33 заказники, ботанічний сад Львівського національного університету ім. І. Франка, 240 пам'яток природи, 55 парків – пам'яток садово-паркового мистецтва, 61 заповідне урочище.

Туризм на Львівщині стрімко інтегрується у світову туристичну індустрію, набуває все відчутнішого значення для місцевого господарства і характеризується за останнє десятиліття, за виключенням кількох кризових років, позитивною та сталою динамікою.

Збільшуються обсяги туристичних потоків. Суб'єкти туристичної діяльності Львівської області у 2013 р. обслужили 188,5 тис. осіб. За обсягами туристичних потоків України на Львівщину припало близько 6 %. Туристичні підприємства Львівщини у 2013 р. обслужили 16 тис. іноземних туристів. У 2013 р. поїздками туристів-громадян України в межах держави було охоплено близько 40 тис. осіб (див. табл. 1).

Анексія Криму Російською Федерацією та проведення антитерористичної операції на сході України негативно вплину на позитивну динаміку розвитку туристичної галузі у Львівській області, особливо у 2014 р. Так у 2014 р. вдвічі скоротилася кількість туристів, обслужених туристичними підприємствами, у 8 разів – кількість іноземних туристів, скоротився й внутрішній туристичний потік.

Важливим видом туризму протягом останніх років була екскурсійна діяльність, хоча й кількість обслужених екскурсантів постійно коливається. Так у 2010 р. суб'єктами туристичної діяльності обслужено 56 тис. екскурсантів, а у 2013 р. лише 22 тис. Водночас у 2014 р. – кількість екскурсантів зросла до майже 27 тис. (табл. 1). У 2013 р. у Львівській області зареєстровано близько 850 фахівців туристичного супроводу (екскурсоводів, гідів-перекладачів, провідників по горах), які у встановленому порядку отримали Дозвіл на право здійснення туристичного супроводу та надають послуги з екскурсійного обслуговування.

Таблиця 1.
Туристичні потоки у Львівську область (осіб), 2000-2014 рр.

	Кількість туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності	Кількість іноземних туристів	Кількість внутрішніх туристів	Кількість екскурсантів
2000	118 811	23 759	66 505	64 913
2001	110 433	27 690	56 860	61 611
2002	115 060	31 767	59 382	62 859
2003	142 607	34 591	81 871	82 734
2004	128 563	32 020	67 927	96 647
2005	90 756	11 233	44 455	112 450
2006	93 553	8 427	44 409	140 680
2007	117 242	9 478	49 514	79 320
2008	143 610	14 062	52 697	78 418
2009	109 947	9 306	41 601	79 695
2010	153 939	9 894	41 705	56 045
2011	128 709	12 955	34 754	17 974
2012	124 013	19 033	41 274	33 508
2013	188 520	16 162	40 828	22 184
2014	92 128	2 015	28 648	26 901

Джерело: [1]

Упродовж 2014 р. у Львівській області діяло 235 суб'єктів туристичної діяльності, що менше порівняно з 2013 роком на 13,6%. Із загальної кількості туристичних підприємств 52 – туроператори, 148 – турагентів, 35 – займались тільки екскурсійною діяльністю. Суб'єкти туристичної діяльності Львівщини у 2014 р. надали послуги 92,1 тис. осіб, що на 51,1% менше, ніж у 2013 році. Серед них кількість громадян України склала 97,8%, громадяни інших країн – 2,2%.

Найбільша кількість вітчизняних туристів виїжджали за туристичними путівками в Грецію, Болгарію, Польщу, Чехію, Туреччину, Єгипет, Чорногорію, Угорщину, Словаччину, Австрію.

Туристичні підприємства Львівщини у 2014 р. надали послуги 2,0 тис. іноземних туристів із 29 країн світу (у 2013 р. – 16,2 тис. туристів із 43 країн). Серед них переважали туристи з Азербайджану, Російської Федерації, Білорусі, Молдови, Польщі, США. Поїздками туристів-громадян України в межах держави було охоплено 28,6 тис. осіб, або 31,1% від загальної кількості обслуговуваних туристів. Найбільш популярною метою туристично-екскурсійних подорожей залишається дозвілля і відпочинок. З такою метою у 2014 році подорожувало 74,2 тис. осіб (80,5% від загальної кількості). Друге місце за метою поїздки належить лікуванню – 17,4 тис. осіб (18,9%) [2].

Позитивна динаміка зростання кількості іноземних та внутрішніх туристів у Львівській області забезпечується:

- наявністю значної кількості історико-архітектурних та культурних об'єктів, в тому числі включених у світову спадщину ЮНЕСКО;
- збереженням та підтримкою традицій та культурної самобутності (проводиться значна кількість традиційних фестивалів та ярмарок);
- розмаїтістю природних ресурсів, які забезпечують розвиток туризму у всі пори року (гірськолижний туризм, лікувально-оздоровчий відпочинок, активний туризм та ін.);
- вигідним географічним розміщенням регіону у центрі Європи та транспортною доступністю, що сприяє збільшенню туристів, в т. ч. за рахунок транзитних туристів (територією Львівської області проходять 3 міжнародних транспортних коридори: МТК № 3 Берлін-Дрезден-Вроцлав-Львів-Київ; МТК № 5 Трієст-Любляна-Бухарест-Будапешт-Львів; МТК Європа-Азія);
- щільною мережею транспортних шляхів, в тому числі міжнародного значення, міжнародним авіасполученням, державним кордоном з країною-членом ЄС, що є сприятливими факторами залучення туристів із багатьох країн світу (Львівська область межує з Республікою Польща, зокрема облаштовано 8 міжнародних пунктів перетину кордону, з них 4 автомобільні та 4 залізничні; діє міжнародний повітряний

пункт перетину кордону – аеропорт «Львів»);

– інституціональним закріпленням пріоритетності розвитку туристичної галузі для Львівської області. Нормативно-правовими документами в яких визначено важливість розвитку туризму для Львівщини, основні шляхи розвитку, пріоритетні види туризму є: Програма розвитку туризму та рекреації у Львівській області на 2014 – 2017 рр.; Стратегія розвитку Львівської області до 2015 року; Спільна українсько-польська стратегія транскордонного співробітництва на 2005-2015 рр.; проект Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року.

Незважаючи на позитивні передумови розвитку туризму у Львівській області невирішеними залишається низка проблем:

– незадовільний стан туристичних об'єктів (занедбані та напівзруйновані пам'ятки замково-палацової культури; незадовільний матеріально-технічний стан закладів культури та мистецтва; відсутність сучасних систем охорони, що призводить до втрати окремих цінних експонатів з музеїв, галерей);

– незадовільний стан доріг та відсутність під'їздів до багатьох туристичних об'єктів;

– низький рівень транспортних послуг усіх видів, особливо міжміського сполучення в межах області (відсутність інформації про розклад рейсів або складність її отримання, відміни рейсів, незадовільний стан транспортних засобів);

– недостатність інформаційно-маркетингового забезпечення просування туристичних та інвестиційних можливостей у сфері туризму та рекреації Львівської області:

1) нерозвиненість мережі туристичних інформаційних центрів (ТІЦ). Одним з основних елементів національного інституційного забезпечення сфери туризму є мережа ТІЦ, адже такі структури можуть в мінімально короткі терміни надати туристові практично будь-яку туристичну інформацію (наявність місць в готелях, популярні екскурсії, заклади харчування, розклад руху транспорту і т.д.). Особливістю ТІЦ є переважна частка безоплатних послуг, водночас саме ці організації є «обличчям» регіонального чи місцевого туристичного центра, формують позитивний імідж територій. Для Львівської області ТІЦ є важливим елементом інфраструктури, оскільки значна частка туристів є неорганізованими і потребують інформації. Проте ТІЦ у регіоні розміщені в більшості у м. Львові чи районних центрах, але не в усіх. Крім того діяльність окремих з них є частковою внаслідок відсутності фінансування;

2) брак консолідованого представлення туристично-рекреаційних можливостей та підприємств туристичної галузі на всеукраїнських та міжнародних туристичних та інвестиційних заходах для успішної промоції туристично-рекреаційного потенціалу Львівської області;

3) низька активність та ефективність просування нового туристичного бренду Львівщини «Львівщина - Дивовижні відкриття». Бренд презентували у листопаді 2014 р. проте не було зроблено зусиль для його активного просування у зимовий період, коли Львівщину відвідує велика кількість туристів;

– недостатність економічних, зокрема податкових та фінансово-кредитних стимулів для розвитку туризму, туристично-рекреаційного бізнесу, залучення інвестицій у туристичну галузь. Туристично-рекреаційна діяльність як потенційно можливий шлях підвищення добробуту населення, збільшення зайнятості, розвитку супутньої інфраструктури та збільшення інвестицій і, відповідно, зростання обсягів надходжень у місцеві бюджети є видом діяльності з достатньо тривалим терміном окупності та капіталовіддачі. Тому для реалізації як масштабних інфраструктурних проектів, так і проектів у сфері туризму та рекреації (будівництво готелів, санаторно-курортних закладів, бюветів, грязелікарень) необхідно розробити спеціальне законодавство (прийняти закон чи розробити програму) для залучення інвестицій, створення сприятливих податкових режимів діяльності для інвесторів, в тому числі місцевих підприємців, та налагодження ефективних форм державно-приватного партнерства у сфері освоєння природних ресурсів;

– недостатність фінансування та кваліфікованих спеціалістів для реставрації і відновлення історико-культурних, архітектурних пам'яток, раціонального використання та збереження туристично-рекреаційних і природних ресурсів;

– недосконалість та слабкість інституційного та нормативно-правового забезпечення розвитку туризму, що проявляється у відсутності науково обґрунтованого супроводу розвитку туристичної галузі, комплексної державної та відповідно й регіональних програм просування та інформаційного, маркетингового супроводу туризму; деталізованих комплексних статистичних досліджень обсягів, структури, спрямованості туристичних потоків, тривалості туристичних візитів, обсягів та структури витрат туристів;

– слабка взаємодія органів місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення розвитку туризму і рекреації в регіоні;

– недостатнє забезпечення професійними кадрами в галузі туризму і рекреації та неналежний рівень підготовки кадрів для туристичної галузі. В цьому контексті найбільш гострими є декілька аспектів: брак кадрів середньої та нижчої обслуговуючої ланки (у т.ч. зі знанням іноземних мов), аніматорів, недостатня кількість кваліфікованих спеціалістів та викладачів з досвідом стажування або роботи за кордоном з підготовки кадрів для туристичної галузі; несформованість системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів в туристичній галузі. Кількість спеціальностей туристичного спрямування обмежена, відсутні спеціальності пов'язані з розвитком зеленого туризму, культурного туризму, організаційного та фінансового менеджменту. Для підготовки вузькоспеціалізованих фахівців з туризму в районних центрах або великих селищах західних

регіонів України необхідні тренінгові та консультативні центри на базі навчальних закладів та місцевих органів самоврядування для навчання і підвищення кваліфікації власників об'єктів сільського, зеленого, агротуризму та ремісничо-мистецького туризму. Проте таких центрів практично не має.

З метою ефективного використання потенціалу туризму Львівщини необхідно проводити регіональну політику, спрямовану на використання можливостей Львівської області як туристичного регіону в наступні роки. Серед заходів поширення позитивного іміджу туристичного регіону та реалізації нагромадженого туристичного потенціалу Львівщини доцільно реалізувати наступні:

1. Ініціювати збільшення обсягів та практик використання механізмів державно-приватного партнерства, у т. ч. у формі концесій, для реалізації проектів з модернізації туристичної та транспортної інфраструктури, освоєння природних ресурсів (джерела мінеральних вод, лікувальних грязей), реконструкції, збереження та реставрації культурних пам'яток; розробити механізм надання туристичних об'єктів та природних ресурсів у довготривалу оренду за умов капітальної реставрації, належного утримання пам'яток архітектури, відкритого доступу до них, забезпечення умов збереження екології.

2. Подавати заявки на проведення великих заходів спортивного (світового та європейського рівня) та гуманітарного характеру (музичні, пісенні фестивалі та конкурси, тематичні фестивалі, виставки та ін.) з метою забезпечення завантажуваності готелів, розвитку внутрішнього туризму, зокрема активізації соціального, інвентивного, ділового, молодіжного видів туризму.

3. Розробити та реалізувати регіональні і місцеві програми розвитку інвестиційної діяльності на територіях депресивних та гірських районів Львівської області, які володіють істотним туристично-рекреаційним потенціалом, спрямовані на заміщення державного бюджетного фінансування проектів розвитку їх економік (у т. ч. з визначенням серед пріоритетних сфер інвестування туристично-рекреаційного комплексу) шляхом створення інвестиційних фондів, кластерів, інших об'єктів інвестиційної інфраструктури, залучення коштів іноземних інвесторів, трудових мігрантів. Для стимулювання залучення інвестицій у туристично-рекреаційну сферу гірських районів та депресивних селищ необхідно скористатись успішним зарубіжним досвідом. Так, для активізації будівництва готелів та інших закладів колективного розміщування видається доцільним:

— встановити тарифи на електроенергію для існуючих та новозбудованих готелів, санаторно-курортних закладів, закладів громадського харчування (які обслуговують туристичні групи) як для жителів села;

— звільнити від сплати податку на прибуток новозбудовані та модернізовані підприємства туристично-рекреаційної сфери (готелі категорій «5*», «4*» та «3*», санаторно-курортні заклади, інші заклади колективного розміщування, бювети, грязелікарні, відпочинкові комплекси, які надають послуги проживання та харчування для туристичних груп) терміном на 5 років (внести відповідні зміни у Податковий кодекс України);

— звільнити від обкладення ввізним митом будівельних матеріалів та товарів для облаштування готелів, інших закладів колективного розміщування, санаторно-курортних та розважальних закладів, а також від сплати ПДВ інвесторів, які втілюють інвестиційні проекти у сфері туризму та рекреації гірських районів західних регіонів України, і забезпечують додаткове створення щонайменше 20-50 нових робочих місць для місцевого населення;

— звільнити від сплати податку на землю інвесторів, які реалізують проекти освоєння природних ресурсів, будівництва туристичних об'єктів та розбудови інфраструктури (комунальної та дорожньої) на важкодоступних гірських територіях;

— передбачити часткове відшкодування з обласних бюджетів відсотків за користування кредитами, наданими банками для будівництва готелів, санаторно-курортних закладів, бюветів, грязелікарень та реалізації проектів покращання інфраструктури.

4. Розробити організаційно-економічні заходи стимулювання розвитку системи підготовки, перепідготовки спеціалістів та підвищення кваліфікації кадрів у туристичній сфері, включаючи залучення іноземних спеціалістів та фахівців до навчального процесу, розвиток «дефіцитних» спеціальностей на туристичному ринку (аніматорів, середнього та нижчого обслуговуючого персоналу для готелів та ресторанів тощо). Сформувати мережу тренінгових та консультативних центрів на базі навчальних закладів та місцевих органів самоврядування для навчання і підвищення кваліфікації власників об'єктів сільського, зеленого, агротуризму та ремісничо-мистецького туризму.

5. Ініціювати регіональними та місцевими органами влади методичних інформаційно-комунікаційних заходів, спрямованих на поширення серед місцевого населення, туристичних операторів та агентів, підприємств готельно-ресторанного бізнесу та санаторно-курортної справи, потенційних інвесторів позитивного європейського та вітчизняного досвіду створення садиб зеленого туризму, туристичних кластерів, підвищення рівня завантажуваності закладів розміщування, освоєння природних (в тому числі лікувальних) ресурсів.

6. Активізувати діяльність з популяризації можливостей і переваг туристично-рекреаційного комплексу Львівської області шляхом ширшої участі у регіональних, національних та міжнародних виставках, салонах, ярмарках, форумах представників туристичного бізнесу, готельно-ресторанного господарства,

санаторно-курортних закладів, закладів культури та мистецтва, що сприятиме збільшенню потоку внутрішніх та іноземних туристів, залученню інвестиційних ресурсів для реалізації нових проектів у сфері туризму і рекреації на Львівщині.

Для ефективної популяризації туристично-рекреаційного потенціалу Львівської області необхідно:

– розробити програму та забезпечити фінансування створення уніфікованої мережі туристично-інформаційних центрів (з визначенням їх оптимальних організаційно-правових форм, окресленням першочергових завдань їх функціонування, фінансуванням діяльності) в районах області, вздовж трас, на автостанціях, на вокзалах, пунктах перетину кордону, центральних площах населених пунктів, на територіях туристичних об'єктів. Доцільно передбачити можливість налагодження роботи сезонних мобільних ТПЦ, а також розробки альтернативного варіанту комерційної форми діяльності ТПЦ на базі туристичних підприємств з визначенням граничної кількості безоплатних послуг та основ пільгового оподаткування їх діяльності;

– представникам обласних/місцевих відділів та департаментів з розвитку туризму, рекреації та культури приймати участь у всеукраїнських, обласних та міжнародних виставках, ярмарках, салонах консолідованим стендом Львівської області, рекламувати як окремі туристично-рекреаційні об'єкти, так і кластерні угруповання з надання туристичних послуг;

– проводити активну сезонну рекламну кампанію на національному телебаченні та телебаченні іноземних країн, спрямовану на промоцію зимового, літнього та культурного відпочинку, відпочинку для різних вікових груп, спеціалізованого туризму у Львівській області;

– здійснювати активну промоцію нового туристичного бренду Львівщини, а поміж того розробити та просувати бренд «7 чудес Львівщини» в інформаційному просторі України та іноземних країн для просування окремих туристичних продуктів та реклами туристичних об'єктів, які носять культурну, історичну, архітектурну чи природну цінність;

– регулярно оновлювати туристичну інформацію на туристичному порталі Львівської обласної державної адміністрації, складати, публікувати та поширювати календар туристичних та культурних подій у Львівській області (а не лише календар подій Львова).

Висновки. Зважаючи на об'єктивні сприятливі передумови та окремі негативні аспекти розвитку туризму на Львівщині пріоритетами державної регіональної політики мають стати покращення планування та більш ефективне використання туристично-рекреаційного та природно-ресурсного потенціалу території шляхом: довгострокового комплексного науково-обґрунтованого стратегічного програмування та фінансування розвитку туризму і рекреації; рекламно-інформаційного та маркетингового забезпечення туристично-рекреаційної сфери у межах країни та за її кордоном; економічного стимулювання розвитку туризму та рекреації; реалізації механізмів державно-приватного партнерства та концесійних угод у сфері інфраструктурних та туристичних проектів; покращення кадрового забезпечення розвитку туристичної галузі та готельного господарства, оптимізації загальної інфраструктури та інфраструктури туризму і культури; формування привабливого інвестиційного клімату для реалізації проектів у сфері туризму та рекреації.

Література.

1. Туристичні потоки у Львівську область (осіб). – [Електронний ресурс] / Головне управління статистики у Львівській області. – Режим доступу: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2010/t249910_1.pdf.
2. До Всесвітнього дня туризму. Прес-реліз №71. 25.09.2015 р. – [Електронний ресурс.] / Головне управління статистики у Львівській області. – Режим доступу: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/press/2015/r15_71.pdf.

References.

1. The Main statistical office in Lviv Region (2015), “Tourist flows (persons), Lviv region”, available at: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2010/t249910_1.pdf. (Accessed 18 November 2015).
2. The Main statistical office in Lviv Region (2015), “Prior to World Tourism Day. Press Release №71 (25.09.2015)”, available at: http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/press/2015/r15_71.pdf. (Accessed 18 November 2015).

Стаття надійшла до редакції 19.11.2015 р.